

PRACOVNÍ SKUPINA ARCHITEKTURA

Město Čáslav v končícím volebním období zavedlo do své struktury institut městského architekta. Prvotní inspirace přišla z Kolína, kde již pár let fungoval, a také potřeba rozhodovat o dalším rozvoji města na odborném základě. Nicméně zároveň se tím připojilo a přihlásilo k celorepublikovému trendu, kdy v různých pozicích, rozsahu práce a kompetencí, začínají být architekti a urbanisti samozřejmou součástí plánování našich měst.

Může se jednat o solitérní pozici či celý odborný tým. Zahrnovat řešení pouze strategií a „velký“ urbanismus nebo zasahovat přes názor veřejný prostor, architekturu a péči o památkový fond až k mikroměřítku městského mobiliáře. Nabízet i odborný pohled ve výběrových řízení na projektanty a dodavatele stavebních prací, případně i konzultovat veřejnosti stavební záměry. V neposlední řadě může být náplní práce příprava či organizace soutěží či péče o vizuální vrstvu města snažící se eliminovat vizuální smog.

Větší týmy zapojují i dopravní inženýry, krajinářské architektky a odborníky na modrozelenou infrastrukturu. Cílem je při přípravě poskytnout komplexní pohled na věc a zohlednit v plánování i protichůdné názory a zájmy s cílem najít přijatelné řešení.

V Čáslavi se rozsah spolupráce v čase vyvíjel. Od prvotních externích konzultací ke konkrétním tématům s architektem Davidem Mateáskem až po pravidelné schůzky skupiny zahrnující ještě architektku Radku Neumanovou, vedoucí odboru majetku Ivetu Motyčkovou, vedoucí odboru investic Petru Tůmovou, vedoucí stavebního úřadu Kláru Kuperovou, starostu a místostarostu města. Dle potřeby byli dále přizváváni další konzultanti. Na těchto schůzkách se probíraly všechny chystané nebo probíhající investice s přesahem do výše zmíněných témat. V případě potřeby konzultace či příprava podkladů probíhaly i v mezičase.

Velká péče byla věnována projektu rekonstrukce parku Vala, architektonické studii na úpravy parku J. Mahena a bytové výstavbě v areálu Prokopa Holého a v Koželuhách. Jedná se o dvě poslední větší území v rámci intravilánu města, které jsou územním plánem určena pro bydlení. V prvním případě k zástavbě bytovými domy, ve druhém rodinnými.

Skupina se aktivně podílela i na přípravě Strategického plánu města, jehož výslednou podobu ovlivnila, konzultovala stavební záměry na významných parcelách ve městě (např. Rezidence Otakarova věž či rozšíření Penny Marketu), záchraně cenné historizující štukové výzdoby fasády domu v Jablonského ulici, který bohužel neměl památkovou ochranu či organizovala soutěž na výtvarné dílo do Komenského parku pro jednoho z mnoha svých významných rodáků – oscarového režiséra Miloše Formana.

Ve některých případech byla do plánování zahrnuta i veřejnost různými formami participace. Tento nástroj se osvědčil a je záměrem ho v budoucnu používat nadále.

Výrazně ovlivnila i podobu plánovaných výběrových řízení, kde by už v případě projekčních prací neměla hrát hlavní roli pouze cena, která jde logicky proti kvalitě, ale ze strany města by měla být snaha zahrnout i jiná hodnotící kritéria jako jsou reference či odborné rozhovory s uchazeči. V tomto duchu je připravováno výběrové řízení na nový bytový dům na sídlišti R. Těsnohlídka/Žitenická a na urbanisticko-architektonickou studii sportovního areálu Vodranty.

Průběžně byla prodiskutována i témata jako dokument Zásady spolupráce s investory, který by měl stanovit jasná pravidla na spolupodílení se komerčních subjektů na dopravní a technické infrastrukturu města, kterou využívají, či něco na způsob Manuálu dobré praxe definující hlavní zásady práce s městským parterem, aby nevznikal vizuální smog. Kromě ohledu na genia loci historického města má kultivovanější veřejný prostor i pozitivní dopad na turistický ruch a tím i na komerční úspěch maloobchodníků. Synergie je tedy v zájmu všech. V dalším období se bude hledat cesta, jak tuto kultivaci podnítit, aby se nešlo cestou zákazů a příkazů, ale doporučení a motivací.

Z důležitých témat, co jsou před námi je kromě Vodrant i park R. Těsnohlídka, jehož potenciál určitě není zcela využit. Zásadní bude rekonstrukce pěší zóny, která kvůli končící životnosti plynovodních rozvodů bude nutná i z technických důvodů. Nicméně měla by to být příležitost, jak se vyrovnat s porevolučním utilitárním přístupem

a do historického centra zcela nevhodnou betonovou dlažbu vyměnit za adekvátně řešený povrch. Přístup by ale měl být komplexní včetně mobiliáře, zeleně a kvalitního zpracování prodloužení pěší zóny v jedné úrovni až k Seidlově statku. Před Otakarovou bránou je potenciál na vytvoření nového veřejného prostoru. Rozsah a význam těchto úprav je takový, že skupina výrazně doporučuje jít formou otevřené architektonické soutěže a začala v tomto smyslu chystat podklady. Máme za to, že si to Čáslav v tomto případě zaslouží.

Následovat by mělo i řešení nám. Jana Žižky z Trocnova. Tam není časový tlak, ale při bližším pohledu je patrné, že historické reliktů především v dopravním řešení jsou poměrně palčivé a prostor by zasloužil úpravu. Na toto téma vznikla v lednu 2021 analýza „Náměstí Jana Žižky z Trocnova | Historie a budoucnost“ zpracovaná oběma městskými architekty jako výchozí podklad pro další úvahy a práci. U tohoto zadání by otevřená architektonická soutěž měla být samozřejmostí.

Třetí soutěž by si zasloužilo téma památníku či výtvarného díla na připomínku dalšího slavného rodáka generála F. Moravce do parčíku v křížení ul. Mahenova a gen. F. Moravce. V tomto duchu bylo zahájeno jednání s rodinou a záměr má její podporu.

Skupina na posledním jednání doporučila další práci na dopravním řešení úprav ulice Masarykova, kde řešení k první diskusi předložené dopravním inženýrem nezohledňuje zájmy dalších uživatelů města – chodců, cyklistů – a není městotvorné. Je žádoucí prodiskutovat další možnosti a varianty.

Příjemným zpestřením a získáním nezátíženého pohledu na město budou výsledky práce studentů FA ČVUT ateliéru Plička-Škrna, se kterými navázal kontakt arch. Mateáško. Studenti se v zimním semestru ujali témat čáslavských proluk a na únor je plánovaná výstava jejich návrhů.

Upřímně doufáme, že v nějaké formě bude práce skupiny pokračovat i v dalším volebním období. Město velikosti Čáslavi si v dnešní době zaslouží komplexní plánování a otevřenou debatu o svém rozvoji s veřejností. Tu je třeba cvičit a kultivovat, ale určitě jde o krok správným směrem.